

PROCÉS DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA PER AL PLA D'ORDENACIÓ URBANA MUNICIPAL DE COLLBATÓ

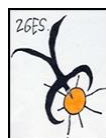
Memòria / Informe d'activitats

31 de gener del 2017

Directora del Projecte: Mª Àngels Alió
Investigadors: Abel Carretero, Natalia Fiallo i Sílvia Mateu
Col·laboració: Martina Bertazzini
Becari: Borja González

Grup de Geògrafs per l'Ecologia Social i el Planejament Participatiu

Grup de Recerca de la Universitat de Barcelona

Aclariment sobre la Fase I del Procés de Participació

En resposta als aclariments que ens va demanar l'arquitecta municipal Èrika Blancas sobre la memòria lliurada corresponent a la primera fase del Procés de Participació, cal dir que, tal com l'equip 2GES va plantejar en el moment de la contractació:

La primera fase tractava de posar a debat i opinió dels veïns un seguit de propostes que aquest equip va recollir i sintetitzar una vegada analitzats els documents existents fins aquell moment, és a dir: l'Avanç de POUM, el Programa de Participació de l'Avanç, l'Informe de Sostenibilitat Ambiental, l'Auditoria Ambiental, el Pla Estratègic i les actes del CAUM així com altres documents de planejament supramunicipal. Aquests documents es van resumir en un seguit de propostes tant ciutadanes com tècniques pre-existents i es van sotmetre a l'opinió i valoració dels assistents als taller de participació per tal de tenir el punt de partida. Aquest era l'objectiu de la Primera Fase, tal com figura a l'oferta de la Fundació Bosch i Gimpera i en l'encàrrec de l'Ajuntament, on s'estipula que aquesta és una Fase Informativa i de revisió de l'Avanç de POUM.

Aquesta fase es va desenvolupar en la seva totalitat i es va resumir en la memòria lliurada. En les fases següents s'incorporaran ja les propostes rebudes a través de les bústies, enquestes, tallers, visites de camp i altres activitats efectuades. Totes elles seran la base dels informes establerts en el contracte que corresponen a la Fase II i III.

Resum de les Fases 1 i 2 del Projecte de Participació

Des d'abril de 2016 s'han realitzat 2 fases de les 3 de què consta el projecte. La primera fase va començar amb l'elaboració d'una exposició que recollia, d'una banda, els documents que s'havien realitzat fins aleshores (Avanç del POUM, Informe de Sostenibilitat i Agenda Local 21). I de l'altra el programa i els objectius que es volia assolir amb el procés de participació que començava.

A partir d'aleshores es van realitzar 2 tallers de participació en els que es va plantejar i comentar els condicionants i propostes que havien sorgit d'aquells documents inicials. Així com també els assistents als tallers van avaluar aquestes mateixes propostes, i van començar a plantejar noves idees i proposicions. Paral·lelament havia començat el procés de participació escolar amb 2 grups de l'ESO de l'Institut de Collbató. Cosa que va possibilitar tenir informació des d'un segment de la població que fins aquell moment no s'havia plantejat en aquest tipus de dinàmiques locals.

Els resultats d'aquesta primera fase van permetre recollir una sèrie d'idees, propostes i demandes sobre el que hauria de ser el nou planejament urbà. A l'hora de tancar aquesta primera fase hi havia, per tant, un conjunt important d'informació ciutadana sobre la que començar a desplegar els eixos de reflexió del que havia de ser la fase següent. En aquest context, l'equip 2GES va elaborar un document que va distribuir telemàticament entre els assistents als tallers anteriors i que també va lliurar al Ajuntament a través del Sr. Regidor d'Urbanisme. En aquest document es recollia el desenvolupament del procés participatiu que s'havia realitzat fins el moment i que va suposar fins a més de 80 idees i demandes de la població. En el document també es proposaven 9 eixos per al debat i la formulació de futures propostes. Aquest mateix document es va presentar al CAUM del dia 13 de setembre.

Des del mes de setembre fins el desembre va tenir lloc la segona fase. Els objectius d'aquesta fase consistien, essencialment, en la reflexió i debat de la informació existent fins aleshores. Per aconseguir-ho es van realitzar 1 enquesta, 2 tallers i 3 visites de camp conduïdes pels veïns que volgueren participar-hi. L'enquesta era bàsicament qualitativa i es va lliurar a totes les associacions i col·lectius de veïns que també van voler participar-hi. A l'enquesta es proposava que les preguntes fossin comentades i discutides entre els membres de l'associació.

Les respostes a l'enquesta van permetre començar a recollir un nou conjunt de propostes prou detallades. Alhora que també les visites de camp van fer possible calibrar sobre el terrenys els problemes que la població identificava com a més rellevants del seu barri, així recollir propostes concretes en base a la realitat que s'estava observant.

De manera simultània s'havia estat realitzant la segona part de la participació escolar, que es va centrar en els nens i nenes de 7 i 8 anys. En l'acte de clausura que s'havia organitzat des de les mateixes escoles els nens i nenes van explicar quines eren les seves propostes de cara al nou POUM. A aquest acte hi van assistir el Sr. Alcalde, els Sr. Regidor d'Urbanisme, la Sra. Regidora d'Educació i la Sra. Arquitecta Municipal.

Introducció i Índex

La finalitat d'aquest programa de participació ha sigut establir un marc de coordinació entre l'equip responsable i els distints tipus de grups de persones i associacions, així com amb la població en general. De manera tal que, en el decurs del temps que havia de durar el projecte, els permetés expressar les seves idees i percepcions sobre el municipi, així com també comentar-les i debatre-les conjuntament fins arribar a formular propostes per al Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) que s'està elaborant en aquests moments. Per tant, la seqüència de les accions i la metodologia per a preparar i realitzar les activitats s'encaminava a aconseguir que les propostes que es lliurarien a l'acabar tot el programa de participació procedissin d'un procés col·lectiu de la població de Collbató.

Aquest informe té l'objectiu de presentar les activitats realitzades amb la població entre el mes de juny i el mes de desembre del 2016. Es tracta, per tant, d'un informe parcial, quan encara falten les activitats que estan directament orientades a la formulació de propostes concretes. S'espera que aquesta fase darrera acabarà a finals de març del 2017.

En termes generals, el que s'ha realitzat fins ara es pot dividir en dues parts. Una primera part, inicial i exploratòria, seguida d'una segona part més enfocada a aprofundir en la percepció social de l'urbanisme local i els seus potencials de futur, així com estudiar conjuntament temes concrets que sembla que caldria tenir en compte en la formulació final del POUM.

Aquest informe es divideix en 4 parts:

- 1) El marc del treball
  - 1.1. El programa d'activitats
  - 1.2. A qui s'adreça: persones, col·lectius i associacions locals
- 2) La fase inicial
  - 2.1. Exposició
  - 2.2. Tallers de participació
  - 2.3. Pla de participació escolar a l'Institut de Collbató
  - 2.4. Distribució d'un document de treball entre els participants
  - 2.5. Aportacions anònimes de suggeriments
- 3) La segona fase
  - 3.1. L'enquesta a les entitats i col·lectius
  - 3.2. Tallers sobre l'enquesta
  - 3.3. Assaig amb col·lectius específics: el taller de joves
  - 3.4. Tallers de camp: visita als barris conduïdes pels veïns
  - 3.5. Pla de participació escolar a les escoles La Salut i Mansuet
- 4) Annex

1. El marc del treball

Aquest programa de participació ciutadana s'està duent a terme pel Grup de Recerca en Ecologia Social i Participació Ciutadana (2GES) de la Universitat de Barcelona en el marc dels acords entre la Fundació Bosch i Gimpera (UB) i l'Ajuntament de Collbató amb el suport de la Diputació de Barcelona.

Les activitats de participació van començar el mes d'abril del 2016 i s'espera acabar totalment el projecte a finals del proper mes de març. Per tant, aquest informe només recull les activitats realitzades durant les dues primeres fases del programa previst i que integren, bàsicament, activitats destinades a recollir informació i debatre col·lectivament idees, propostes i punts de vista inicials. A l'annex s'hi incorpora el programa complet.

1.1. El programa: un procés col·lectiu per al debat i la formulació d'idees

En aquest primer apartat es presenten les activitats realitzades des de l'inici de les activitats en el mes d'abril fins al desembre del 2016.

Taula 1. Activitats realitzades

DATA de REALITZACIÓ	ACTIVITAT
6 abril	Presentació del programa de participació al Consell Assessor d'Urbanisme Municipal (CAUM)
7 abril	Reunió de preparació de la participació escolar amb la Direcció de l'Institut d'Educació Secundària, l'Escola Mansuet i l'Escola de la Salut
18 d'abril – 20 de maig	4 sessions de participació escolar a l'Institut (Grups A i B de 4t d'ESO)
20 de maig – 26 de juliol	Exposició al Casal de Cultura
26 de maig	Inauguració oficial de l'exposició, presentació dels continguts i debat amb els assistents
30 de maig	Habilitació d'una bústia de suggeriments a la sala de l'exposició Habilitació d'una segona bústia de suggeriments a l'Oficina d'Atenció Ciutadana
9 de juny	Taller de participació núm. 1
21 de juny	Taller de participació núm. 2
28 de juny	Reunió de preparació de la participació escolar al Consell Escolar de l'Escola La Salut
25 de juliol	Distribució telemàtica d'un informe provisional entre els assistents als tallers
13 de setembre	Presentació de l'informe provisional al CAUM
15 d'octubre	Taller de joves
13, 29 i 21 d'octubre	Participació escolar a l'Escola La Salut
19 d'octubre	Distribució de l'enquesta a les entitats i col·lectius de veïns

20 d'octubre	1r taller amb les entitats
2, 15 i 21 de novembre	Participació escolar a l'Escola Mansuet
8 de novembre	Reunió amb l'equip educatiu municipal per explicar el desenvolupament i primers resultats del procés de participació escolar
10 de novembre	Reunió de treball amb l'arquitecte responsable de l'equip de redacció del POUM
11 de novembre	Visita amb veïns al sector Font del Còdol, Les Illes i La Fumada
29 de novembre	Cloenda de la participació amb els nens i nenes de escoles La Salut i Mansuet
15 de desembre	2n taller amb les entitats
18 de gener	Visita amb veïns al barri de Can Dalmases ¹
31 de gener	Visita amb veïns als barris Casc antic i Pujolet, i Bosc del Misser

Com es pot veure, en aquesta seqüència s'hi recullen tot tipus d'activitats, amb l'excepció de les trobades de treball amb el Sr. Josep Estradé, Regidor d'Urbanisme de l'Ajuntament i la Sra. Erika Blancas, arquitecta municipal. A continuació es fa una breu introducció als diferents tipus de col·lectius, associacions i persones amb què s'ha treballat o s'han establert relacions de participació.

1.2. Persones, col·lectius i associacions locals

Tot i que, com s'ha vist, també s'ha volgut fer avinent les reunions amb el CAUM, l'equip educatiu de l'Ajuntament i la primera reunió de treball amb l'arquitecte responsable de la redacció del POUM, aquest apartat vol ser una presentació general al tipus de persones i col·lectius que han anat participant al llarg de tots aquests mesos.

Així, es pot veure com a la taula anterior hi figuren una diversitat considerable d'accions, des de les que anaven adreçades a tota mena de públic, com les associacions col·lectius i grups diferenciats de la població del municipi, així com també persones individuals.

És interessant assenyalar que hi ha hagut una evolució des d'una primera fase que es va orientar molt clarament a la població en general a una altra que volia aprofundir en temes concrets i que, per bé que sempre se'n va fer difusió pública, es basaven molt en la participació dels col·lectius i associacions. En aquest sentit, es pot comparar l'orientació dels primers actes que estaven molt orientats a la recerca d'informació i la difusió i la crida a la participació.

Es pot veure com el panorama es va fer progressivament focalitzat cap a determinants segments de població, i molt especialment cap als nens i nenes i la població adulta organitzada en associacions locals i que es pot considerar com a representativa de la societat civil. Destaquem ara ja des d'aquí el programa de participació escolar amb els

¹ Per causes de coordinació amb la població aquestes dues visites es van realitzar durant el mes de gener del 2017. Tanmateix, les seves característiques, programa i objectius són els mateixos de la primera visita de l'11 de novembre i per això els incloem en aquest programa d'activitats.

nens i nenes i els adolescents amb l'objectiu de tenir el punt de vista i la percepció de la població més jove. Bàsicament perquè es considerava que la percepció d'aquest col·lectiu també tenia molt a dir sobre l'urbanisme del municipi. Així mateix es va assajar de complementar aquesta visió amb un taller amb la població jove.

D'altra banda, les associacions i els col·lectius de veïns conformen un dels conjunts socialment més dinàmics del món local. Es va procurar comptar amb la seva participació mitjançant dos tallers que es van realitzar als mesos de novembre i desembre i que estaven estructurats en una enquesta dissenyada específicament amb aquesta finalitat. Pensant també amb el potencial d'aquests grups es va començar un programa de 3 visites de camp guiades per la gent dels barris i les seves associacions.

Taula 2. Resum del nombre d'assistents als actes

Activitat	Nombre de persones
Suggeriments a la bústia	30
Inauguració de l'exposició	23
Taller 1	27
Taller 2	30
Taller 1 amb les entitats	18
Taller 2 amb les entitats	15
Enquestes contestades	16
Persones al treball de camp	23

Per tant, hi ha hagut la voluntat d'establir possibilitats de participació el màxim oberta possible, i que proporcionés formes de participació el màxim adaptades possible a la diversitat de població.

Abans que en els resultats absoluts de la participació sembla millor valorar aquests resultats en funció del teixit social existent. Així, el nombre d'associacions existents al municipi (veure annex corresponent) arriba a 35 associacions. Una xifra que si es compara amb el nombre de resposta a les enquestes assoleix una proporció prou elevada. El 46% si només es considera les enquestes provinents de col·lectius de veïns i els diferents tipus d'associacions i el 61,5% si també s'inclouen les enquestes que van respondre les persones particulars. La xifra més alta de participació assolida per nosaltres en altres projectes de recerca participativa que poden ser comparables.

En els apartats següents es presenten amb més detall totes aquestes activitats.

2. Les activitats de la primera fase

El programa de participació va començar amb la reunió del CAUM on l'equip va ser invitat a exposar el seu pla de treball. I amb escasses variacions, degudes a circumstàncies imprevistes, aquest programa és el que s'explica a continuació.

Bàsicament, les activitats que s'han realitzat són les següents: Una exposició, dos tallers de participació, la participació escolar amb els estudiants del cicle de ESO, la recollida de suggeriments a través de bústies i, com a cloenda, la distribució entre els assistents d'un document de treball que recollia els aspectes principals del que s'havia fet fins aleshores i pretenia obrir portes a les noves fases de participació que s'obririen a partir del mes de setembre.

2.1. L'exposició

Un plantejament important d'aquest programa de participació consistia en acceptar que la participació és un procés col·lectiu de desenvolupament de coneixements sobre la realitat municipal i la seva política pública. Això portava a reconèixer que abans d'aquest programa ja s'havien realitzat altres experiències participatives que podien haver contribuït a fer emergir coneixements i punts de vista que haurien de tenir el seu paper en el procés participatiu que s'estava iniciant.

Per tant, l'exposició partia del supòsit que abans del actual projecte de participació ja hi havia hagut reflexions i aportacions que podien fornir el punt de partida de la participació que anava a començar.

Aquesta exposició es va realitzar al Casal de Cultura, es va penjar el dia 20 de maig i va estar oberta fins el 26 de juliol. Constava de 7 plafons el contingut dels quals era:

1. Per què la participació ciutadana
2. Què es pot aconseguir amb el POUM i quins són els seus antecedents
- 3 i 4. Cartografia del 2GES elaborada especialment per a aquesta exposició.

Constava de 3 mapes:

- Mapa de les propostes de l'avanç del POUM
- Mapa de les propostes dels veïns que havien assistit al taller de participació del avenç del POUM
- Mapa del CAUM amb les seves propostes després de la revisió de l'avanç

5. Programa de Participació per al període IV-2016/IV-2017
6. Avenç de les accions de participació escolar realitzades fins el moment al Institut de Collbató
7. Premisses i primeres propostes que es podien considerar com a punts de partida.

El dia 26 es va realitzar la inauguració adia Va comptar amb la intervenció del alcalde, el regidor d'urbanisme i 3 dels 5 membres del equip responsable. Aquests van fer una presentació del programa de participació i van explicar el perquè de la seva importància des de la perspectiva local i territorial.

2.2. Els tallers de participació

Els dos primers tallers es van realitzar el 9 i el 21 de juny. A cada un d'ells van assistir-hi una trentena de persones², bona part de les quals van repetir la seva assistència (vegeu taula 2). Tots dos tallers es van realitzar al Casal de Cultura i van durar 2 hores i mitja (de 18 a 20,30 hores).

L'objectiu d'aquests tallers consistia, bàsicament en revisar els punts de partida o premisses de planejament que fins aquell moment s'havien anat plantejant al municipi, així com també plantejar la oportunitat o possibilitats de noves idees o propostes. Aquests tallers van ser conduïts per Mª Àngels Alió, Martina Bertazzini, Abel Carretero, Natalia Fiallo i Sílvia Mateu.

A continuació es descriuen cada una de les activitats que es van dur a terme en aquests tallers.

2.2.1. El primer taller: Comentar i avaluar les premisses inicials i els desitjos de la gent

Taula 3. Estructura del Primer Taller

Aquest taller es va realitzar a la sala d'actes del Casal de Cultura el dia 9 de juny i van assistir-hi 20 persones, si atenem a les que van lliurar el material que se'ls hi havia proposat treballar. Va durar dues hores i mitja (17.30 a 20 hores). Es va organitzar al

PARTS del taller	CONTINGUTS
1) 10'	Benvinguda Els dos tallers en el procés de participació. Objectius: acostament a les propostes i punts de partida.
2) 15-20'	a) Priorització de idees i propostes.
3) 50'	b) Propostes localitzades en el espai urbà. Cartografia de propostes existents <ol style="list-style-type: none"> 1. Explicació dels 3 mapes i objectius del exercici amb el mapa de síntesi. Distribució de l mapa de síntesi. 2. Discussió del mapa en grups (preferiblement en grups segons sectors del municipi). 3. Totes les persones, indistintament del grup, lliuren el mapa de síntesi amb els resultats de la seva avaluació/percepció. 4. Presentació oral individual de les idees, percepcions i avaluació de les propostes que s'han comentat en els grups (persones que ho desitgin) <i>Enfocament localitzat en barris o sectors</i>
4) 20'	c) Percepció personal del futur de Collbató (10 anys) segons les propostes estudiades al taller Enfocament temporal (de futur)

² No tots els assistents van assistir durant tota la durada dels tallers, i alguns no van donar el seu nom a la llista d'assistència que hi havia disponible a cada un dels actes.

voltant de 4 activitats (Taula 3). La primera, una breu introducció sobre el desenvolupament que es proposava per a la sessió i la manera com es relacionaria amb el segon taller. Les activitats concretes van consistir en:

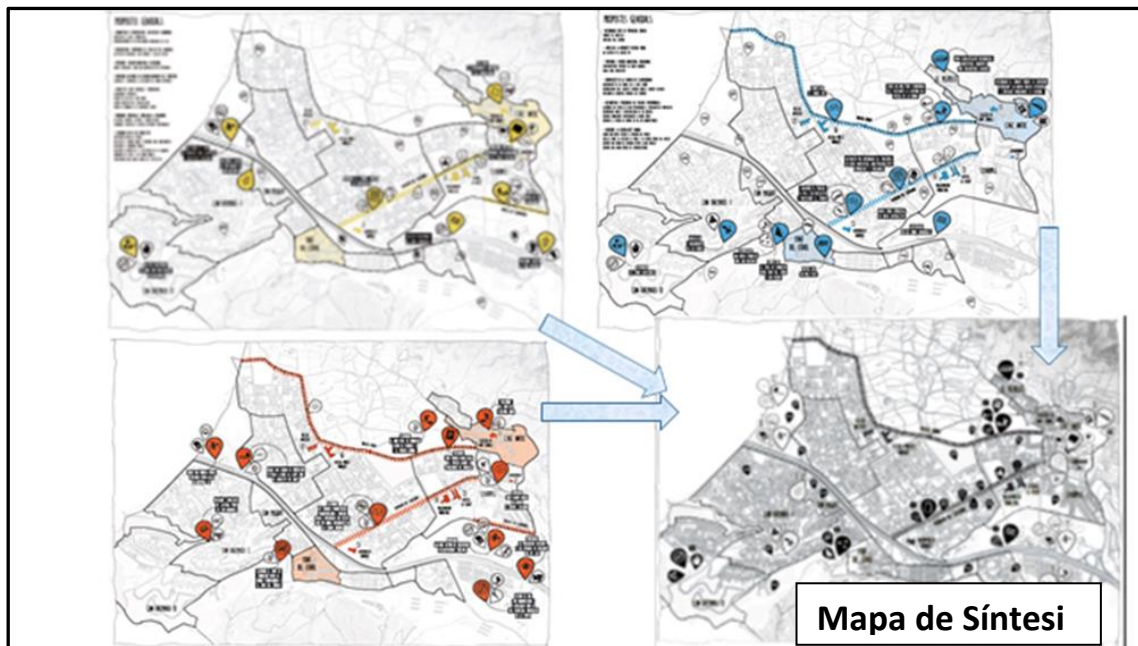
- a) Una presentació i explicació de les premisses i propostes que s’havien recollit en la exposició com a punt de partida per a la participació i que van ser avaluades i comentades individualment (Taula 4) en una taula que es va lliurar a tots els assistents prèvia explicació que l’equip 2GES faria l’anàlisi de les respostes i n’explicaria els resultats al proper taller

Taula 4. Premisses i propostes com a punt de partida.

PROPOSTES GENERALS	
1	Limitar el creixement demogràfic fins els 6.500 habitants d'aquí a 20 anys
2	Aquest increment demogràfic no hauria de repercutir en una ampliació de sòl urbà
3	Protegir de manera efectiva i concreta els espais naturals i rurals
4	Protegir el patrimoni històric i arquitectònic
PROPOSTES TEMÀTIQUES URBANES	
5	Concretar les àrees que haurien d'augmentar la densitat i definir com caldria fer-ho
6	Definir les àrees on es permetran edificis amb funcions mixtes (residencials + comerç i serveis)
7	Definir espais i activitats en determinades franges entre l'autovia i els espais urbans
8	Reduir el desenvolupament industrial al polígon industrial actual
9	Reduir el potencial edificable de Can Dalmasas 2
10	Qualificar els terrenys de Les Ginesteres II com a sòl agrícola de protecció de la vinya
11	Definir fórmules, característiques i localitzacions de l'habitatge social
12	Abordar el problema de la inundabilitat al nucli urbà
13	Ampliar el patrimoni històric amb el catàleg de localitzacions arqueològiques
14	Concretar les fórmules de protecció de l'espai agrícola
15	Definir la xarxa bàsica de mobilitat del nucli urbà
16	Concretar els eixos i espais de mobilitat sostenible (a peu i en bicicleta)
17	Introduir millores urbanes i d'equipaments al barri de Can Dalmasas
18	Millorar la mobilitat entre els dos sectors urbans del municipi (a banda i banda de l'autovia)
19	Reforçar el paper de masies i construccions populars com a elements estructurants del paisatge rural
20	Definir les franges de protecció de les urbanitzacions enfront del perill d'incendis
21	Establir criteris per a les ordenances d'edificació relacionades amb els criteris d'edificabilitat sostenible
22	Aprovar un nou Pla Especial de Can Guineu
PROPOSTES PER ALS ELEMENTS NATURALS URBANS	
23	Repensar els espais públics i d'espais verds en funció de la sostenibilitat sociològica i ambiental
24	Establir un circuit diferenciat per a l'aigua de pluja
25	Preservar les rieres com a espais naturals que travessen els barris
26	Protegir fins a l'autovia i, provisionalment, canalitzar en un circuit diferenciat el tram sota la Nil
27	Estudiar el tractament de les rieres cas per cas

- b) Seguidament es va tractar el tema de la localització de les propostes que s’havien formulat fins el moment per el municipi. Aquestes localitzacions havien estat recollides en els 3 mapes que també apareixien a la exposició i que es van explicar amb més detall en el taller. Seguidament es va lliurar als assistents un nou mapa elaborat expressament per a l’ocasió i que es va anomenar *mapa de síntesi*. Aquest mapa recollia totes les propostes on coincidien els 3 tipus d’agents i actors socials (Figura 1).

Figura 1. Els 3 mapes amb les propostes inicials i mapa de síntesi

Aquest mapa de síntesi es va distribuir entre els assistents als que es va invitar a comentar-lo en petits grups i assenyalar si aquelles propostes els hi semblaven interessants o desaconsellables. També se'ls hi va demanar que al full del darrera del mapa fessin comentaris a les propostes que creguessin convenient i que fessin propostes pròpies per a llocs o barris concrets.

Va ser una activitat que va merèixer molt d'interès. Després es van recollir aquests fulls en el benentès que l'equip també analitzaria el que hi havia escrit i que després ho comentarien durant el proper taller. Tots aquests fulls estan documentats a l'annex núm. 1.

- c) Per acabar es va proposar un breu exercici en el que es buscava imaginar el futur de Collbató. Aquest exercici va consistir en invitar a cada un dels assistents que viatgessin mentalment cap un futur una mica llunyà -d'aquí a 10 anys aproximadament- i que imaginessin que explicaven les avantatges de viure a Collbató a una amical que en aquells moments (futurs) hagués decidit canviar el lloc on estava vivint amb la seva família. En el supòsit de que l'urbanisme de Collbató presentaria aleshores una sèrie d'avantatges que faria molt atractiu el municipi.

Aquest exercici constava de 2 parts:

- 1) Calia escriure de manera ràpida un text anònim i curt (5 línies aproximadament) explicant les avantatges de viure en aquest municipi imaginat.

- 2) Un dels membres del equip va recollir tots els escrits i els va repartir de manera aleatòria entre el públic. De manera que tothom podia llegir el que havia escrit una altra persona. Aleshores es va demanar que cada persona llegís en veu alta el text que li havia tocat. En alguns casos aquestes lectures eren comentades o precisades en veu alta per els escriptors autèntics del text. A l'annex 2 figura una còpia de tots aquests textos.

Aquest exercici va permetre establir un contrast entre les dues primeres activitats, que estaven més arrelades a la situació vigent i el que podia imaginar-se que seria el futur de Collbató a mig termini, en el supòsit d'haver-se acomplert els objectius que es creia que serien desitjables per el nou POUM.

Amb aquesta reflexió es va acabar el primer taller.

2.2.2. El segon taller: un primer pas cap a la formulació de propostes pròpies

Aquest taller també constava de tres exercicis i tenia dos objectius: El primer era explicar els resultats de les dues activitats que s'havien realitzat en el taller anterior y comentar aquests resultats entre els assistents. Aquestes dues activitats van ocupar bona part de tot el taller i es podrien considerar com un retorn del que s'havia dit en el taller anterior. També hi havia un segon objectiu, que es va treballar a la part final, i que buscava proporcionar instruments conceptuals que ajudessin a avaluar el grau d'adequació de les propostes que s'haurien d'anar treballant a partir d'aleshores.

Taula 5. Estructura del segon taller

Activitat		Relació amb el procés
1	Els resultats de l'enquesta	Retorn i comentaris dels resultats de les activitats realitzades al taller anterior
2	Els resultats del mapa de síntesi	
3	La sostenibilitat i els desitjos com valors per a conduir les noves propostes	Preparació de la fase següent

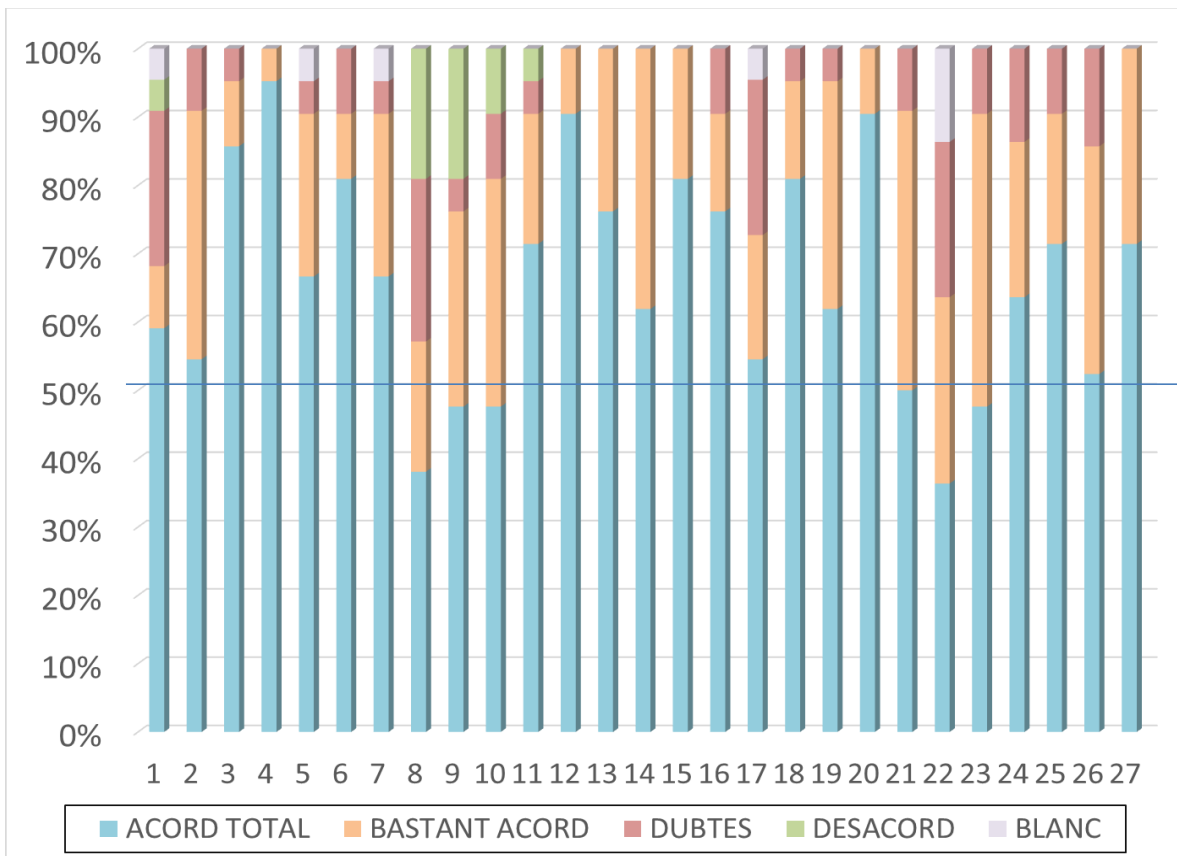
El primer objectiu es va acomplir mitjançant la realització de les dues primeres activitats, consistents en la exposició i la discussió conjunta dels resultats de l'enquesta i del mapa de síntesi.

a) Els resultats de la enquesta sobre premisses i propostes procedents de la exposició.

A l'enquesta que s'havia lliurat en el taller del 9 de juny van contestar 21 persones que van expressar d'aquesta manera el seu acord o desacord amb les premisses i accions o propostes que podien complir el paper d'elements inicials per a la formulació de futures propostes.

Aquests resultats van quedar recollits en una figura que es va projectar a la sala i va permetre orientar el debat d'aquesta primera part (Figura 2). Així, s'observa una mitjana aritmètica d'acord important per a la majoria de propostes en la línia del 50% o més. Tanmateix, també es pot detectar una certa reserva respecte algunes propostes, alhora que també hi ha una desviació cap a acords majoritaris en 6 propostes que assoleixen altes xifres d'acceptació del ordre del 80% o més. I que contrasten amb el grup d'unes altres 6 que concentren una certa percepció crítica o escèptica.

Figura 2. Nivells d'acord i desacord amb les premisses i propostes inicials

Al nostre parer, i als efectes dels objectius d'aquest programa de participació, tant importants són les formulacions que assoleixen acords inqüestionables com el fet que també hi ha una certa percepció crítica davant alguns ítems. La taula 5 sistematitza els tres grans grups de propostes: La dels que tenien acords pràcticament majoritaris, el grup amb acords relatius, i el de les que tenien dubtes que, tot i no ser majoritaris, indicaven la presència d'incerteses i algunes crítiques. La taula 5 mostra aquests tres grans grups.

Taula 5. Grans grups de premisses i propostes. Acords amplis i visions crítiques o amb incerteses

	Enunciat de les premisses i les propostes
Acords majoritaris (80 % o més d'acord)	3. Protegir de manera efectiva i concreta els espais naturals i rurals 4. Protegir el patrimoni històric i arquitectònic 6. Definir les àrees on es permetran edificis amb funcions mixtes (residencials + comerç i serveis) 12. Abordar el problema de la inundabilitat al nucli urbà 14. Concretar les fórmules de protecció de l'espai agrícola 18. Millorar la mobilitat entre els dos sectors urbans del municipi (a banda i banda de l'autovia)
Acords relatius (50-80 % d'acord)	1. Limitar el creixement demogràfic fins als 6.500 habitants d'aquí a 20 anys 2. Aquest increment demogràfic no hauria de repercutir en una ampliació de sòl urbà 5. Protegir el patrimoni històric i arquitectònic 7. Definir espais i activitats en determinades franges entre l'autovia i els espais urbans 11. Definir fórmules, característiques i localitzacions de l'habitatge social 13. Ampliar el patrimoni històric amb el catàleg de localitzacions arqueològiques 15. Definir la xarxa bàsica de mobilitat del nucli urbà 16. Concretar els eixos i espais de mobilitat sostenible (a peu i en bicicleta) 17. Introduir millores urbanes i d'equipaments al barri de Can Dalmasas 19. Reforçar el paper de masies i construccions populars com a elements estructurants del paisatge rural 20. Definir les franges de protecció de les urbanitzacions enfront del perill d'incendis 23. Repensar els espais públics i d'espais verds en funció de la sostenibilitat sociològica i ambiental 25. Preservar les rieres com a espais naturals que travessen els barris 26. Protegir fins a l'autovia i, provisionalment, canalitzar en un circuit diferenciat el tram sota la NII 27. Estudiar el tractament de les rieres cas per cas
Dubtes i desacords (menys de 50 % d'acord)	8. Reduir el desenvolupament industrial al polígon industrial actual 9. Reduir el potencial edificable de Can Dalmasas 2 10. Qualificar els terrenys de Les Ginesteres II com a sòl agrícola de protecció de la vinya 21. Establir criteris per a les ordenances d'edificació relacionades amb els criteris d'edificabilitat sostenible 22. Aprovar un nou Pla Especial de Can Guineu 24. Establir un circuit diferenciat per a l'aigua de pluja

En aquesta part del taller, després de mostrar aquests resultats (Figura 2) es va obrir un torn de preguntes i comentaris que s'adreçava a identificar els problemes que podrien haver-hi en les propostes que mostraven més dubtes. D'aquesta manera, les persones que havien expressat dubtes o crítiques sobre els diferents punts de la enquesta van poder fer els seus comentaris i exposar els arguments que els havien portat a formular aquests resultats.

Per començar s'ha de dir que només la premissa 1, relativa a limitar el creixement demogràfic fins els 6.500 habitants d'aquí a 20 anys, va generar un cert debat sobre possibles errors en el càlcul de previsions demogràfiques. Totes les altres intervencions es van concentrar en el grup de les 6 propostes amb més dubtes i desacords. A continuació es fa una breu exposició d'aquests comentaris.

Pregunta 8. Reduir el desenvolupament industrial al polígon industrial actual.

Respecte aquesta pregunta es van formular dues idees importants. Una, que no semblava encertat reduir el sòl industrial existent perquè, deien, el que ja està construït ja ho tenim fet. I dues, que hi havia una certa prevenció a ampliar la superfície d'aquest polígon. Com a corol·lari d'aquesta segona opinió deien que es preferia que l'economia s'encaminés cap altres sectors, pensant en activitats econòmiques que permetessin superar la crisi del totxo, entre d'altres.

Pregunta 9. Reduir el potencial edificable de Can Dalmases 2. Pel que feia a aquest punt van haver-hi aportacions discordants. D'una banda, hi havia els que consideraven una bestiesa (paraula textual) la urbanització d'aquest sector perquè hi ha pendents brutals, cosa que feia físicament inviable la construcció del sector. Tanmateix, i des del punt de vista pràctic també s'entenia que si el sòl ja estava qualificat com a tal podia ser molt complicat, perquè podia generar judicis pel mig i molt d'enrenou, i seria caríssim per les indemnitzacions (també paraules textuales).

Pregunta 10. Qualificar els terrenys de Les Ginesteres II com a sòl agrícola de protecció de la vinya. Els dubtes respecte a aquesta proposta tractaven no tant de la reducció d'espai industrial com del tractament agrari i de protecció que se li havia de donar. En aquest sentit semblava que hi havia reticències a declarar el terreny com espai protegit per a la vinya, i en canvi es reclamava una major diversificació de producció agrària, inclosa la producció de bolets.

Pregunta 21. Establir criteris de sostenibilitat ambiental en les ordenances d'edificació. De fet, aquesta pregunta està quasi en el llindar de les preguntes del grup anterior que, com s'ha dit, agrupa la majoria de propostes tot i merèixer certs dubtes. En aquest cas, la proposta va concentrar un elevat nombre de respostes que s'identificaren com acords parcials, probablement perquè s'entenia que podia ser positiu per bé que no s'acabés d'entendre el significat d'aquest tipus d'ordenances.

Pregunta 22. Aprovar un nou Pla Especial de Can Guineu. Bàsicament, els comentaris que es van fer permetien recollir la impressió que com que era una zona disseminada i fora del nucli el control urbanístic havia sigut escàs i s'hi havien fet coses que no s'havien de fer. Es va insistir amb el fet que la administració no havia controlat el què calia i que, de fet, s'haurien d'actualitzar legalment totes les masies que hi ha, encara que fossin en sòl rústic.

Pregunta 24. Establir un circuit diferenciat per a l'aigua de pluja. A l'enquesta hi havia 4 preguntes sobre les rieres però només la pregunta 24 va concentrar un nombre important de comentaris. Un d'important és la seva relació amb el fenomen de les inundacions i a com aquestes tenen a veure amb l'efecte barrera de la autovia pel que fa a l'escolament de les aigües.

Concretament, es destacava la riera en la prolongació de l'avinguda de la Generalitat. I també es comentava que no només s'havia de parlar de rieres, sinó també de torrents, probablement perquè quan plou el fenomen de les inundacions no queda estrictament limitat a les rieres. Es deia que a Collbató hi ha edificacions en zones inundables, i això caldrà tenir-ho molt en compte, perquè qualsevol dia pot passar alguna cosa per culpa d'això (cita textual). Es podria concloure, per tant, que entre els assistents hi havia una percepció col·lectiva del risc.

D'altra banda també es destacava que potser caldria una intervenció específica i canalitzar de manera diferenciada. Es suposa que es volia dir diferenciant les aigües residuals de les de la pluja.

A destacar, finalment, que va haver-hi un comentari que plantejava el tema de l'aigua de la pluja com a recurs que abans s'utilitzava i que actualment s'està perdent. Deien que abans la gent tenia basses i vivia d'aquesta aigua.

b) Propostes localitzades: El mapa de síntesi

Al primer taller també s'havia proposat recollir la opinió dels assistents sobre propostes que ja s'havien estudiat en el seu moment i que en el **mapa de síntesi** s'havien localitzat en punts concrets dels municipi. Aquesta activitat va permetre recollir 20 mapes que expressaven l'acord o el desacord respecte les propostes existents fins aleshores i, en alguns casos, obtenir informació més detallada. A la taula 6 i 7 es mostren aquests resultats.

Pot ser convenient assenyalar que el **mapa de síntesi** distingia entre dos tipus de propostes. D'una banda les propostes on coincidien els tres sectors sociopolítics -el CAUM, l' Avenç del POUM i les propostes dels ciutadans que havien participat el 2010 amb motiu del mateix avenç del POUM- que s'havia pogut estudiar (Taula 6). I de l'altra les propostes que presentaven un cert desacord, ja que només un o dos dels sectors sociopolítics es decantaven per unes determinades accions (Taula 7).

La taula 6 està dedicada a les propostes que fins aquells moment es podia considerar de síntesis i que van merèixer els acords o disconformitats dels assistents al taller.

Taula 6. Propostes de consens Propostes i comentaris (taller del 21 de juny 2016)	Nombre d'acords per part dels assistents		
	SI	NO	BLANC
<p>Impedir construccions en zones inundables i millorar la protecció natural d'aquests espais</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>No construir en zones inundables</i> • <i>Millorar les zones inundables i en zones rústega procurar que l'aigua s'escoli pels camps</i> 	19 (95%)	1 (5%)	/ (0%)
<p>Reestructurar i millorar l'accés al Pujolet i el Parc natural (vial i aparcament)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Els veïns no tenen problemes d'aparcament. El problema és dels visitants i podrien deixar el cotxe més avall</i> • <i>Millorar l'accés al Pujolet per els veïns, els visitants poden aparcar al passeig de Ronda i no cal que passin per el Pujolet</i> 	17 (85%)	3 (15%)	/ (0%)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Reduir l'expansió d'habitatges a Can Dalmasas</i> 	16 80%	3 (15%)	1 (5%)
<p>Promoure un eix comercial a l'Avinguda del Centenari</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Eix comercial també al casc antic</i> • <i>Molt bé l'eix comercial al carrer del Centenari i també al casc antic</i> • <i>Estudiar, matisar o limitar la promoció de la zona comercial a l'avinguda del centenari per a que no ocasioni més desplaçament de cotxes particulars</i> • <i>Al voltant de l'avinguda del Centenari és on hi més solars buits</i> 	13 (65%)	6 (30%)	1 (5%)
<p>Promoure habitatge plurifamiliar en indrets puntuals amb volumetries i tipologies adaptades a cada trama (El Pujolet, La Massana, Cal Po, Can Feliu, Can Dalmasas, Eixample i Montserrat Exprés)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Habitatge plurifamiliar a prop de les zones comercials i no al Pujolet</i> • <i>Habitatge per a joves i gent gran</i> • <i>L'habitatge plurifamiliar no és pot ubicar al Pujolet perquè és un barri amb connexió difícil</i> • <i>No promoure habitatges unifamiliars al Pujolet</i> • <i>No densificar el Pujolet, en canvi sí al Pla el Castell i el Bosc del Misser</i> • <i>Construir habitatges al carrer del Centenari</i> • <i>Caldria especificar els tipus de noves edificacions puntuals (plurifamiliars) segons els llocs</i> • <i>No construir habitatge plurifamiliar a tocar de la muntanya</i> 	13 (65%)	7 (35%)	/ (0%)

L'anàlisi del mapa de síntesis confirma que, bona part dels assistents pensaven que les tres primeres propostes continuaven essent vàlides. I que en canvi, les tres darreres calia estudiar-les més abans d'aplicar-les. En comparació la taula 7 està dedicada a les propostes que havien estat formulades només per un o dos dels documents que s'havia pogut treballar fins el moment. Per tant, es tracta de propostes que tot i no ser majoritàries també recullen determinades expressions i demandes que poden complementar-se o afegir detalls a les anteriors. Pot ser interessant observar que 6 de les 9 propostes van merèixer una aprovació elevada dels assistents.

Unes i altres permeten tenir, per tant, un panorama bastant ampli del marc general o punt de partida per a la elaboració de les propostes per al POUM. Posteriorment, en la fase final d'aquest projecte ja es veurà que es recupera aquest panorama i la manera com s'articula amb les propostes concretes de la població.

c) Un primer pas cap al futur: com es pot saber si les propostes són correctes?

Tanmateix no es tractava només de saber quines eren les propostes que semblaven més exitoses. També calia saber quins eren els valors de que eren portadores. Era un tema complex i difícil, que tot just ara que el projecte de participació ja enfila la tercera fase del programa de participació es veu la conveniència de haver plantejat aleshores aquesta qüestió.

Precisament perquè es coneixia la dificultat d'aquestes qüestions de tipus més qualitatiu i ètic es va voler tancar el taller amb una activitat específica. Amb l'objectiu de donar idees i coneixements que podrien ser útils per a les properes activitats a partir de setembre.

Concretament, la activitat va consistir en demanar als assistents que s'organitzessin en grups per barris, de manera tal que cada equip pogués escriure una o més propostes per el seu barri i l'avalués atenent els criteris del anhels o desitjos positius i personals i també el de la sostenibilitat.

Amb aquest objectiu es va subministrar a cada equip una fitxa que detallava aspectes concrets de cada un d'aquests dos criteris, així com els seus antagonics (Taula 8). Un cop tots els grups van haver formulat les seves propostes es va invitar a un representant de cada grup a que expliqués a tots els assistents les idees a que havien arribat i que l'inserís en un esquema/mural que s'havia habilitat amb aquesta finalitat. L'esquema distingia 4 àrees de propostes: dues per a les propostes que complien positivament valors de desitjabilitat i sostenibilitat, i dues per a les que eren antagoniques amb aquests mateixos valors. Totes les propostes que es van plantejar es situaven clarament en els sectors de la desitjabilitat i sostenibilitat positives.

El valor d'aquest exercici consistia en que es va facilitar una reflexió conjunta que permetia percebre la complexitat de les propostes que es podrien arribar a formular. Fins el punt de que es podia donar el cas de que algunes fossin molt desitjables però que plantegessin problemes des del punt de vista de la sostenibilitat ecològica, social i territorial.

Taula 7. Altres propostes Propostes i comentaris (taller del 21 de juny 2016)	Nombre d'acords		
	SI	NO	BLANC
Millorar la connexió entre Collbató sud i Collbató nord (vial subterrani a banda i banda de l'autovia) No s'entén que cal fer amb el túnel de Can Dalmases Millora del túnel que uneix Can Dalmases amb el Bosc del Misser	19 (95%)	/ (0%)	1 (5%)
Millorar la organització de la mobilitat en els límits exteriors del Casc Antic La mobilitat al casc antic és molt important i s'ha d'estudiar L'aparcament ha d'estar llum del casc antic Reduir la mobilitat al Casc antic i el Pujolet	19 (95%)	1 (5%)	/ (0%)
Protegir i regenerar les rieres	18 (90%)	1 (5%)	1 (5%)
Preveure un nou equipament multifuncional veí al Casal El nou edifici polifuncional ha de ser sostenible	17 (85%)	2 10%	1 (5%)
No construir habitatges a la banda sud del carrer Bonavista Possibilitar la construcció d'habitatges adossats a la banda Sud No construir en els terrenys que hi ha no edificats al carrer Bonavista	17 (85%)	3 (15%)	/ (0%)
Promoure determinades activitats terciàries en la zona de la Fumada en el contacte amb l'autovia	16 (80%)	/ (0%)	/ (0%)
Protegir el sòl agrícola en la perifèria del actual polígon industrial de les Ginesteres	15 (75%)	4 (20%)	1(5%)
Permetre activitat terciària a la Massana en la zona veïna a l'autovia	15 (75%)	4 (20%)	1 (5%)
Establir una franja de protecció en els límits amb el municipi de El Bruc	14(70%)	4(20%)	2(10%)

2.3. Participació escolar

El procés de participació amb les escoles va començar el 7 d'abril amb una reunió amb els equips directius del Institut d'Ensenyament Secundari de Collbató i de l'Escola Mansuet. A resultes d'aquestes primeres reunions es va poder començar ben aviat, concretament el 18 del mateix mes, les activitats de participació a l'Institut. La participació amb les dues escoles Mansuet i La Salut va quedar per una segona fase a partir del mes d'octubre. A continuació es passa a descriure molt breument l'activitat realitzada per a cada un dels nivells de Ensenyament Secundari Obligatori (ESO) a l'Institut i d'Ensenyament Primari a les dues escoles esmentades.

Els dos membres de l'equip responsable de l'activitat a tots dos nivells van ser Natalia Fiallo i Abel Carretero. Cal agrair molt sincerament l'amabilitat, implicació i responsabilitat de tots els mestres implicats.

La participació escolar a l'ESO

De comú acord amb l'equip directiu i els mestres del Institut les sessions es van realitzar en els dos grups de 4ar d'ESO. En total es van programar 6 sessions, 3 per cada grup. Totes les sessions van ser de 2 hores cada una, distribuïdes en 4 dies entre els mesos d'abril i maig (Taula 8). Agraïm molt especialment a la Directora Teresa Rius i als professors responsables de les assignatures implicades haver facilitat poder fer les sessions de participació.

Taula 8. Calendari d'activitats a l'Institut de Collbató

Dia	Horari	Grup	Matèries implicades
18 – IV Dilluns	12,30 – 14,30	4A	Tutoria Llengua castellana
3 – V Dimarts	10,15 – 12,15 12,30 – 14,30	4B 4A	Llengua anglesa i Ètica Matemàtiques i Física
19 – V Dijous	10.15 - 12.15 12.30 - 14.30	4A 4B	Llengua castellana Matemàtiques
20 – V Divendres	12.30 - 14.30	4B	Matemàtiques Educació Física

En total hi van participar 50 estudiants, 25 a cada grup podent-se destacar la excel·lent disposició de tots per al treball que se'ls hi va proposar. Existeix un informe a part amb els detalls de la tasca realitzada i els resultats que se'ns van poder obtenir de cara al POUM i la política urbana local.

2.4. Suggestiments anònims

Des del inici del procés participatiu, concretament des del dia de inauguració de l'exposició, es van dipositar 2 urnes, una al Casal de Cultura i l'altra a la Oficina d'Atenció al Ciutadà, on els ciutadans interessats podien dipositar una papereta amb suggeriments, propostes i opinions relacionades amb el POUM. En total, i fins el dia (X) es van recollir y aportacions.

2.5. Informe preliminar pels veïns

Com a cloenda del que s'havia anat realitzant fins aleshores el dia 25 de juliol es va distribuir telemàticament un document escrit a totes les persones que havien assistit als taller.

Aquest document tenia l'objectiu de resumir de manera molt breu les activitats que s'havien realitzat i fer un primer esborrall de propostes que podrien estudiar-se un cop es replegués la activitat el mes de setembre. Fent un nexce de unió entre el resum de les activitats i l'esborrall de propostes hi havia 2 pàgines que mostraven una síntesi de les propostes i demandes que s'havien recollit fins aquells moment. Diferenciant-se clarament les propostes que procedien de la participació amb els adults de les provinents de la participació escolar a l'Institut.

La tercera part es dedicava a plantejar possibles enfocaments i propostes per a 9 aspectes temàtics del POUM i que es pensava que podrien ajudar a encaminar el debat en retornant del període estiuenc.

Aquest document també es va lliurar al Regidor d'Urbanisme Sr. Josep Estradé el qual es va encarregar de redistribuir a l'Alcaldia i la Secció Municipal d'Urbanisme. Un cop represes les activitats municipals, el 13 de setembre l'equip responsable de la participació va assistir a una reunió al Consell Assessor d'Urbanisme Municipal (CAUM) on va presentar aquest informe.

3. La fase del desenvolupament participatiu: la segona fase

A partir del mes de setembre es tractava de començar a madurar les aportacions que s'havien anat recollint en la fase inicial. Amb aquest objectiu es van realitzar dues activitats primordials: formular una enquesta a les entitats i col·lectius del poble i realitzar visites als barris de Collbató guiades pels mateixos veïns. Però abans calia resoldre algunes qüestions de tipus pràctic i complir alguns compromisos, bàsicament la participació escolar amb les escoles La Salut i Mansuet i la organització d'un taller per a joves.

3.1. Base de dades dels participants i contactes de difusió

Amb motiu de la realització dels tallers i la llista d'assistència dels que hi assistien es va constatar la necessitat d'elaborar una base de dades pròpia del equip sobre els distints tipus de participants. Aquesta base de dades (Vegeu annex) incloïa totes les entitats existents al municipi després d'haver descartat aquelles que ja no estaven operatives³, més un afegit de les persones que havien participat a títol personal i dels col·lectius informals de veïns amb els que es va poder contactar. Finalment, aquesta base de dades consta de 35 registres i amb ella es va poder reforçar els contactes, tant per a recordar les properes activitats com per enviar els resultats provisionals de l'enquesta que es preveia comentar en el 4ar taller.

Al mateix temps, també es va comptar amb els mitjans de difusió públics que l'Ajuntament va posar a disposició del equip des del inici del procés participatiu. I per aquest motiu, amb suficient antelació, sempre se li ha enviat una nota explicativa i amb el lloc i calendari de l'activitat que s'havia de realitzar

3.2. La participació escolar a les escoles La Salut i Mansuet

Com s'havia previst la participació escolar a les escoles La Salut i Mansuet va començar el 13 de octubre a La Salut i el 2 de novembre a l'escola Mansuet. Finalment, el dia 29 de novembre va haver-hi un acte conjunt de cloenda al Casal de Cultura. Els membres del equip responsable van ser l'Abel Carretero i la Natalia Fiallo i, en el acte de clausura també van participar Mª Àngels Alió i Borja Gonzalez.

A continuació es descriuen les dades bàsiques d'aquests activitats.⁴

A proposta dels mestres de les escoles, la participació a l'Escola a La Salut es va realitzar en els dos grups de 7 anys i els de 8 anys en l'Escola Mansuet. En total hi ha participar

---

³ Es partia de dues bases de dades inicials, la que es va lliurar des dels serveis administratius de l'Ajuntament, que es va confirmar amb la del Casal de Cultura.

⁴ També existeix un informe de les activitats en les dues escoles que s'entregarà proximitat

75 nenes i nenes, 50 de La Salut, dividits en dos grups i 25 d'un sol grup a Mansuet (Taula 9). En les dues escoles es va comptar amb el suport pedagògic i logístic, tant de les mestres implicades com del equip directiu (Taula 10).

Taula 9. Calendari d'activitats de la participació al cicle de Primària

Escola	Dies	Nivell	Grups
La Salut	13, 20 i 25 d'octubre i 3 de novembre.	7anys	2
Mansuet	2, 15 i 21 de novembre	8 anys	1
Sessió de Cloenda	29 de novembre	Conjunta	

Taula 10. Equip docent participant

La Salut	Mansuet
Pfra. Anna Millà	Pfra. Anna Grabolosa
Pfra. M ^a del Mar Fernández	Pfra. Isis Mejía
Pfr. Director Xavier Codina	Pfra. Directora Loreto Pérez

Finalment, la participació dels infants va tenir un acte de clausura que es va realitzar al Casal de Cultura i on, a més a més de les mestres i directors, també es va invitar a participar a representats del consistori i familiars dels nens i nenes (Figura). Per part del Consistori es va comptar amb el Sr. Alcalde Sr. Miquel Solà, el Sr. Regidor d'Urbanisme Sr. Josep Estradé i la Regidora d'Educació Sra. Dina Pérez. També va assistir la Sra. Erika Blancas, arquitecta municipal.

3.3. El taller de joves

En el programa que es va acordar inicialment s'inclouïa un taller amb un grup específic de població. Des del mes de maig, després de l'acte de presentació de l'exposició, es va acordar amb el Sr. Jordi Riera, Regidor d'Esports i Joventut, que aquest taller es realitzaria amb els joves del municipi. Amb aquesta finalitat, va haver-hi una reunió de coordinació entre el Sr. Regidor i l'equip. Per aquesta activitat es va preveure que hi assistissin Abel Carretero i Natalia Fiallo, amb l'ajuda del becari Borja González.

L'Ajuntament va pensar convenient fer coincidir aquest taller amb la sessió d'inauguració del espai per a joves que s'havia arranjar amb aquesta finalitat. De manera tal que primer hi hauria la inauguració, amb el Sr. Alcalde, els Srs. Regidors d'Urbanisme i de Joventut i que, a continuació hi hauria el taller pròpiament dit conduït pels 3 membres del equip 2GES.

Figura 3. Cartell per a difondre el taller amb els joves de Collbató.

Dissortadament només va assistir un jove a aquest acte, Roger Cañabate. Borja González va aprofitar l'avinentsa per tenir amb ell una conversa, que es pot qualificar d'entrevista informal, sobre el panorama de la joventut d'entre 15 i 20 anys a Collbató.

3.4. L'enquesta

Utilitzar les enquestes en projectes de participació és força habitual. En el cas de l'enquesta que anem a comentar es volia aconseguir, bàsicament, dos objectius: a) Ajudar a promoure el debat intern dintre el món associatiu i ciutadà i b) recollir opinions i idees sobre els punts neuràlgics que s'havien anat perfilant com a més rellevants i que convenia precisar abans de passar a la tercera fase d'elaboració de les propostes.

Es tractava, per tant, d'una enquesta amb una finalitat més qualitativa que quantitativa i en aquest sentit, es pot afirmar que els resultats van ser prou positius. La taula següent (Taula 11) resumeix les dades quantitatives concretes d'aquesta activitat.

Taula 11. Llista d'entitats i col·lectius que van respondre l'enquesta

Entitat	Núm. de persones
Associació de Veïns La Fumada	2
Associació de Veïns Casc Antic i Pujolet	7
Associació de Veïns de Can Dalmases	5
Associació de Veïns De Les Illes	4
Associació de Propietaris Bosc del Misser	5
Veïns de Sant Corneli i Passeig Mansuet	4
ObjectivaMent	10
Atletisme Collbató	1
Grup de Teatre La Forja	1
Grup Excursionista 4000 Peus	2
Club de Tennis Collbató	2
Particulars	5
Total associacions i col·lectius: 11	
Total particulars: 5	
Núm. de persones que responen: 48	

Amb la excepció de l'Associació de Veïns de Can Migrat, un dels barris més recents del municipi, totes les altres associacions de veïns i propietaris del municipi van respondre l'enquesta, cosa que, si es compara amb la seva representació respecte el total del municipi, vol dir que representen el 66,1% de la població total, dels quals els 27,2% viuen a la urbanització de Can Dalmases i el 22% al barri del Casc Antic i el Pujolet.

També va haver-hi resposta d'altres entitats, incloses les culturals, esportives i excursionistes. Entre elles destaca la associació fotogràfica ObjectivaMent, que va aconseguir que 10 persones de l'entitat s'apleguessin per a respondre l'enquesta conjuntament. També va respondre un grup informal d'amics, que van prendre el nom dels carrers on vivien (carrer de Sant Corneli i Passeig Mansuet), així com també va haver-hi sis persones que van respondre de manera individual.

3.4.1. Els tallers 3 i 4

En aquesta segona fase es van programar dos tallers amb la funció de complementar l'enquesta i aconseguir una mena de petit sistema de relacions conjuntes entre l'equip i el món associatiu que es centrés precisament en aquesta activitat

a) El taller 3. El tercer taller del procés de participació i el primer sobre l'enquesta es va celebrar dia 20 d'octubre a la Sala Portals. A proposta del Sr. Josep Anton Serra, de l'AVV del Casc Antic, la reunió va centrar-se exclusivament en la enquesta. I prèviament es va fer una tasca acurada de contactes amb el món associatiu a través dels correus electrònics i converses telefòniques.

Al taller es va distribuir l'enquesta en format paper i es va explicar que al dia següent rebrien la enquesta en arxiu electrònic a la seva adreça electrònica. Pel que fa al desenvolupament de la reunió s'ha de dir que va consistir en una explicació dels objectius de l'enquesta, especialment en allò que feia referència a la seva funció amb el procés participatiu. També es van explicar els continguts i seguidament, es va obrir un torn de comentaris i preguntes per a cada una de les preguntes. Aquesta va ser una fase molt important per al taller ja que va permetre que les persones que havien vingut poguessin aprofundir en els continguts i entendre el perquè de les preguntes.

Així mateix es va explicar quins eren els terminis i com es podia retornar l'enquesta un cop s'hagué respost. S'havien previst dues formes de retorn, una a través del correu electrònic del pla de participació i l'altra a través d'una safata que es va habilitar al Casal de Cultura que també contenia sobres per tal que l'enquesta, un cop emplenada, es pogués introduir en un sobre tancat. El mateix equip es va encarregar de passar a recollir aquests sobres.

Encara que les entitats van sortir d'aquest taller amb una enquesta amb format paper també se'ls hi ha lliurat un exemplar en format telemàtic a través dels seus correus electrònics. S'ha de dir que alguns particulars que havien vingut a la reunió i s'havien interessat per respondre l'enquesta per a la qual cosa igualment se'ls hi va lliurar un exemplar. Cal dir que, majoritàriament es tractava de persones i famílies que vivien en barris del poble sense associació de veïns com la Font del Còdol, i també d'algun cas de persones que encara no s'havien apuntat a alguna associació però que tenien molt d'interès en donar a conèixer la seva opinió.

b) El taller 4. El taller següent es va celebrar el dia 16 de desembre i també es va fer a la Sala Portals i tenia l'objectiu de comentar els resultats. Amb aquesta finalitat s'havia distribuït prèviament en format electrònic un document amb els resultats provisionals i, en el moment de la reunió es va distribuir un document amb els resultats detallats fins aquells moments.

Aquest taller es va desenvolupar en dues parts:

En la primera part es va comentar en grup aquest document. Tenint en compte el nº d'assistents es va poder organitzar 2 grups, 8 persones en cada grup, coordinats cada un d'ells per 2 persones del equip. Així, d'una banda, en cada un dels grups es podia donar més informació dels resultats si era necessari i els assistents podien anar fent els seus comentaris reflexions de manera més còmode.

La segona part va ser més breu i va servir de cloenda del acte. Es va acordar les característiques i format de les sessions que calia programar en la fase següent i que s'hauria de dedicar ja exclusivament a la formulació de propostes. Amb l'excepció d'alguns temes que en el decurs del mateix taller es va constatar que calia aprofundir una mica més encara. A aquests temes se'ls hi va donar el nom de *monogràfics* i es va

acordar que les associacions també les associacions i persones podien proposar aquest tipus de monogràfics per a tractar-los en la primera sessió que es celebraria el mes de gener, ja en la tercera fase, o fase final procés.

També es va confirmar que es continuaria amb el programa de visites o treballs de camp tot i que el temps climàtic no acompanyés massa.

Un cop acabada aquesta sessió, el dia 24 es va enviar un recordatori a tots els participants donant informació que els podria ajudar de cara a presentar els seus monogràfics a la sessió que hi hauria el 14 de gener.

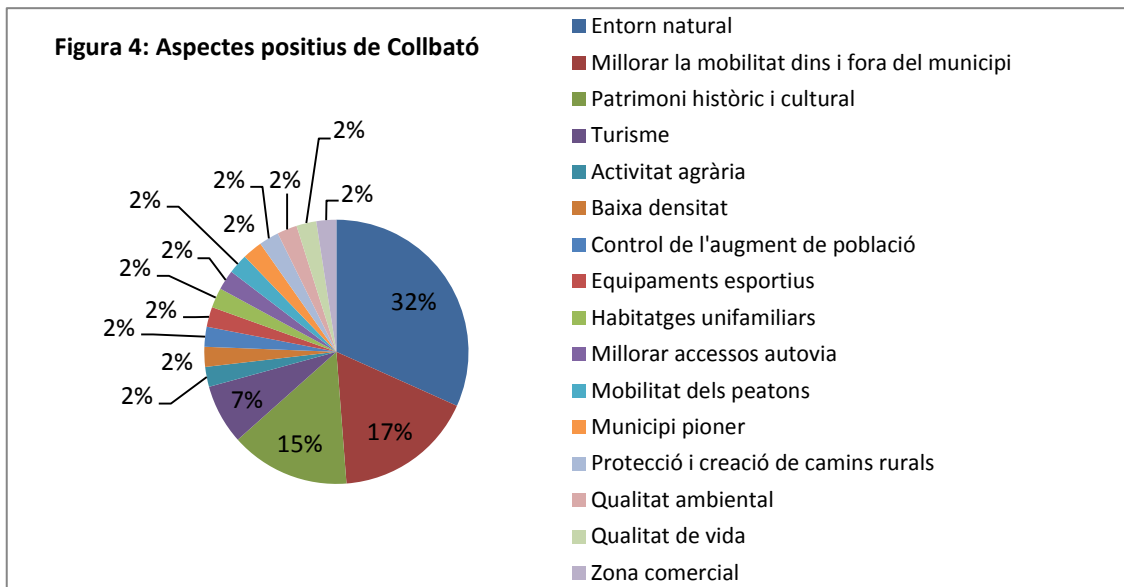
3.4.2. El contingut de l'enquesta

Concretament, la enquesta constava de 12 preguntes més un espai reservat per fer altres tipus de consideracions o suggeriments. Aquestes preguntes eren les següents:

1. Tres aspectes positius de Collbató que el POUM hauria de potenciar
2. Tres aspectes més preocupants i que el POUM hauria de corregir
3. Equilibri o adequació entre l'urbanisme actual de Collbató i les necessitats de tota la població (nens i nenes, joves, adults, gent gran, persones amb mobilitats reduïdes, i d'altres)
4. És necessari que el POUM ajudi a consolidar un eix principal a Collbató que, a més a més dels habitatges, tingui més diversitat d'usos -comercials, econòmics, culturals i serveis?
5. Quin tipus d'accions hauria de proposar el POUM per els espais verds urbans?
6. Quines mesures són necessàries per reduir l'impacte de l'autovia?
7. Quines accions penseu que hauria de planificar el POUM per tenir una xarxa de mobilitat sostenible en el municipi (vianants, bicicletes, i cotxes amb velocitat reduïda)?
8. Quins són els noms dels llocs dels entorns naturals i rurals on creieu que el POUM hauria de dedicar una atenció especial? I quines mesures proposaríeu
9. Com densificaríeu l'espai urbanitzable actual?
10. Quin tipus de noves economies locals us imagineu per un Collbató sostenible d'aquí a 20 anys? I com el nou POUM podria ajudar a promoure-les?
11. Quins nous equipaments i serveis es necessiten?
12. Quines accions urbanístiques proposaríeu per reforçar la identitat local de Collbató?

Per bé que a l'annex consten els resums de les respostes, a continuació es mostren els resultats més destacats de cada una d'elles.

A) Tres aspectes positius de Collbató que el POUM hauria de potenciar

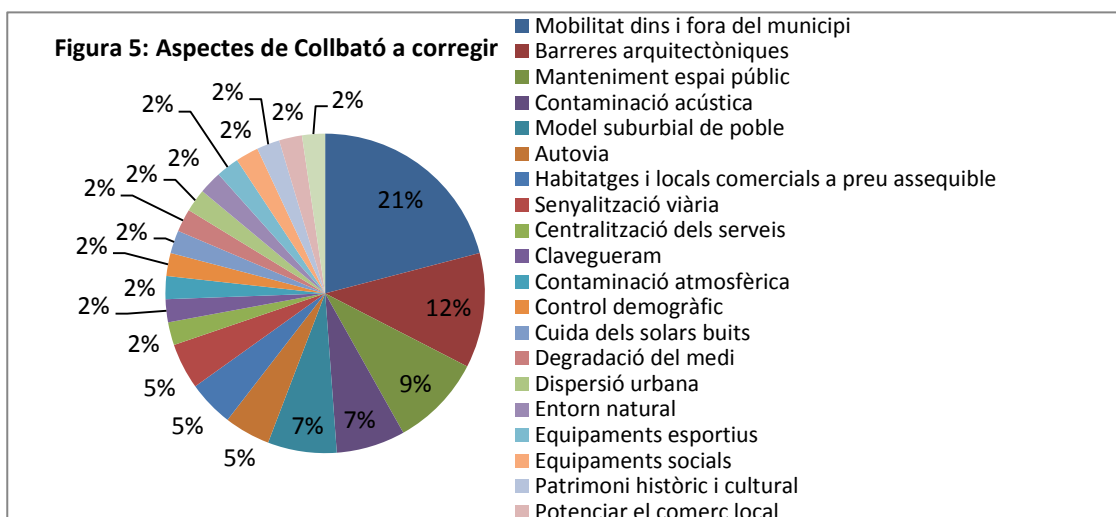

Quasi el 70% de les respostes destaquen 3 aspectes en proporcions semblants: Dos tenen a veure clarament amb valors positius de Collbató; L'entorn natural i el patrimoni històric i cultural.

El tercer aspecte fa referència a la necessitat de millorar la mobilitat d'on que, en comparació amb les dues anteriors te a més a veure amb una aspiració que es pot considerar positiva.

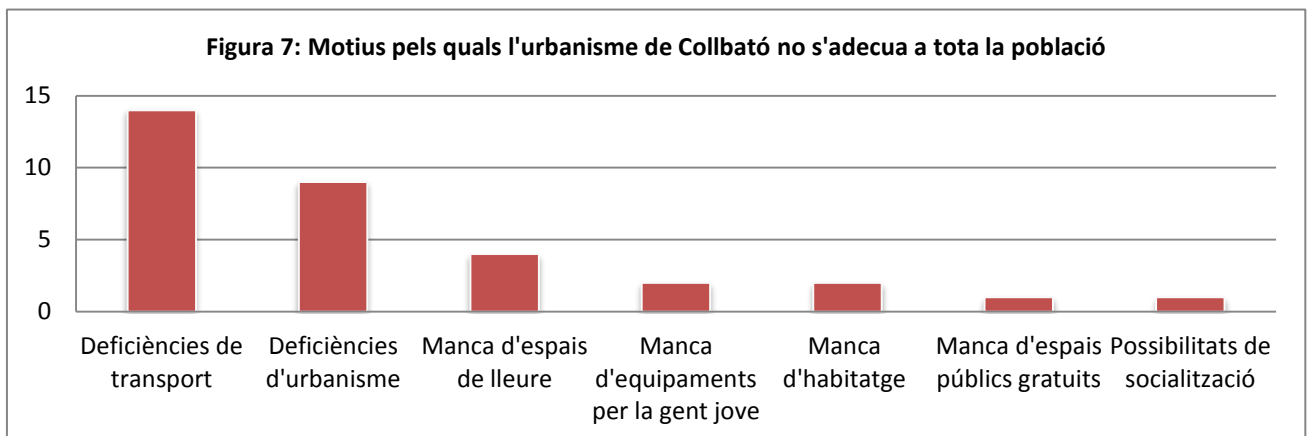
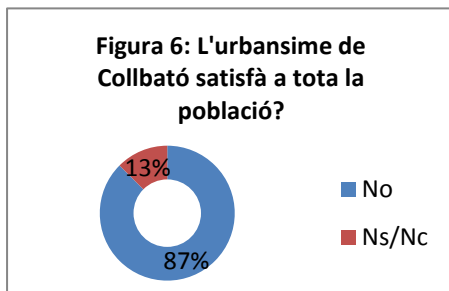
Segueix després una corrua de 12 ítems en proporcions molt baixes però que de fet, tenen el valor d'ajudar a interpretar la complexitat cultural existent al municipi.

B) Tres aspectes més preocupants i que el POUM hauria de corregir

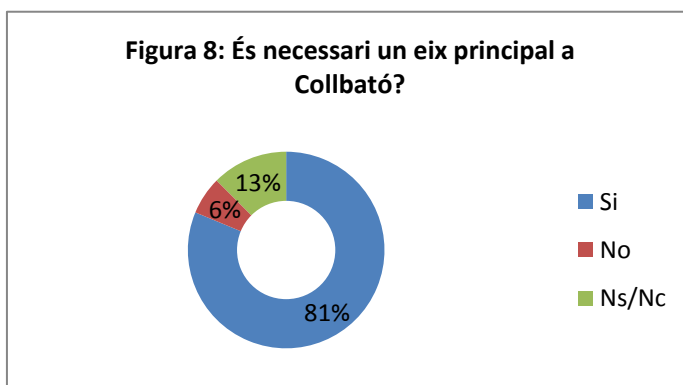
Respecte els problemes a corregir també hi ha una concentració de respostes en 3 temes, per bé que amb percentatges relativament menors, destacant molt especialment la necessitat de corregir la situació actual de la mobilitat.

C) Equilibri o adequació entre l'urbanisme actual de Collbató i les necessitats de tota la població (nens i nenes, joves, adults, gent gran, persones amb mobilitats reduïdes i d'altres)

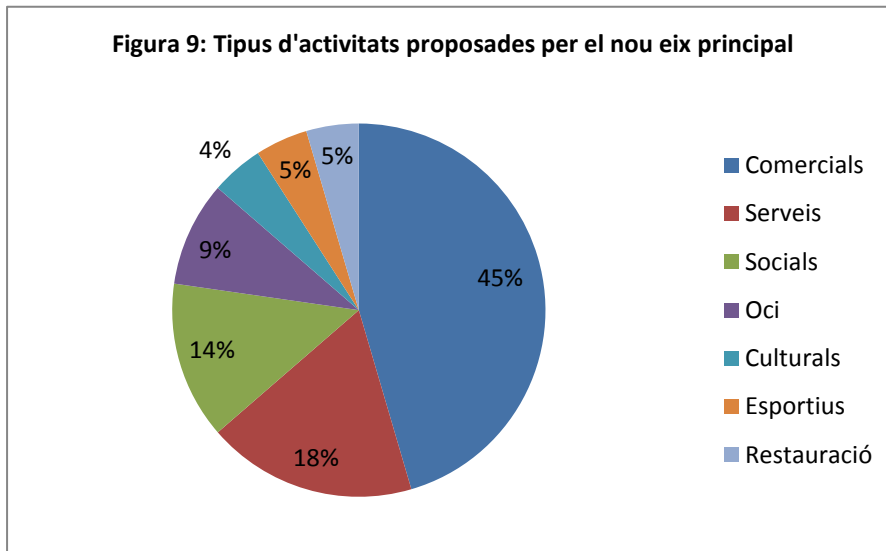
En canvi, hi ha una majoria absoluta quan es pregunta per la capacitat del urbanisme local per a respondre a les expectatives de la gent. També aquí es repeteix el factor transport com la principal font generadora de dificultats.

D) És necessari que el POUM ajudi a consolidar un eix principal a Collbató que, a més a més dels habitatges, tingui més diversitat d'usos -comercials, econòmics, culturals i serveis?

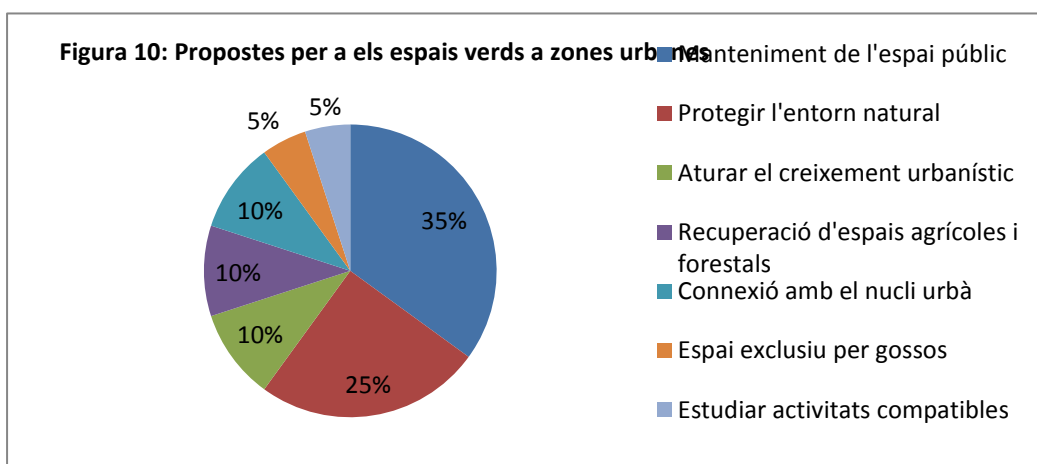

Aquesta pregunta tracta un tema que té antecedents en l'avenç del POUM i el procés participatiu que el va precedir. En l'enquesta actual les respostes deixen clar que hi ha una percepció majoritària de la conveniència de promoure un eix urbanístic en el nucli de població, per bé que també hi ha una proporció relativament important que es mostra indecisa.

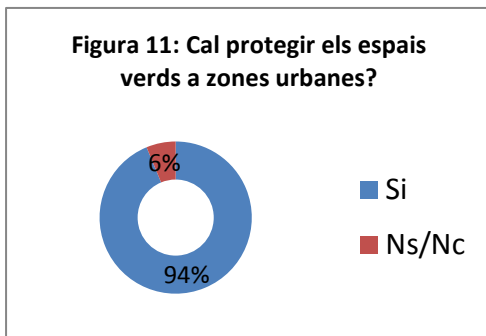
D'altra banda, cal destacar l'elevat nombre de respostes referides als usos comercials i de serveis que es pensa que hauria de tenir.

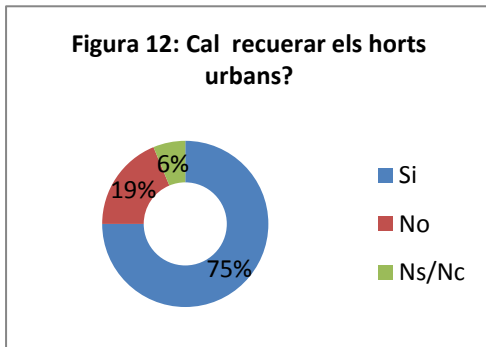
E) Quin tipus d'accions hauria de proposar el POUM per els espais verds urbans?

La pregunta sobre espais verds urbans constava de 3 parts. En la primera destaca de manera clara, amb el 35% de les respostes, que cal mantenir aquests espais. Segueixen després les respostes referides a la conveniència de protegir els espais naturals, a la pràctica, els sòls no urbanitzables veïns al nucli de població, amb el 25%. Quedant en tercer lloc, amb un 10% les que parlen de la necessitat d'aturar la expansió urbanística.

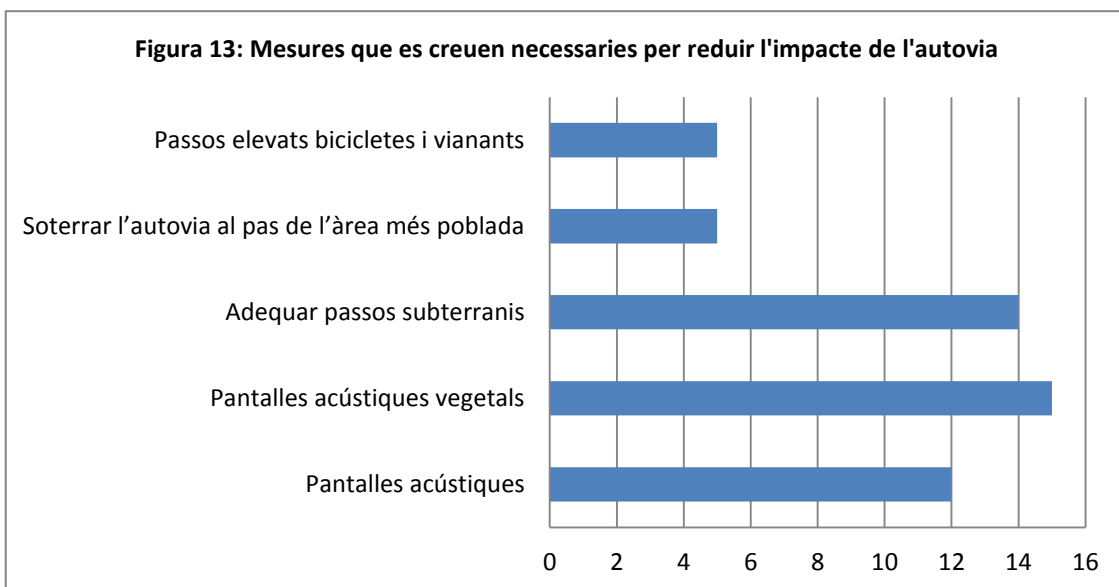
La segona part d'aquesta pregunta permetia aprofundir en la qüestió dels espais verds propers a les zones urbanes. Les respostes confirmen que hi ha una ampla opinió a protegir-les, cosa que es complementa amb una llista de llocs que haurien de tenir aquest tractament.

Val la pena assenyalar que en el taller que es va programar per a comentar aquests resultats amb els veïns es va debatre la possibilitat de preveure la figura dels horts urbans municipals com una forma d'espais verds a contemplar per el POUM. Els acords majoritaris sobre aquest tema insistien en la compatibilitat amb els horts privats a l'interior de les parcel·les residencials, amb un clar equilibri amb els jardins particulars.

La figura dels horts urbans municipals s'entenia més aviat com la possibilitat de practicar.

F) Quines mesures són necessàries per reduir l'impacte de l'autovia?

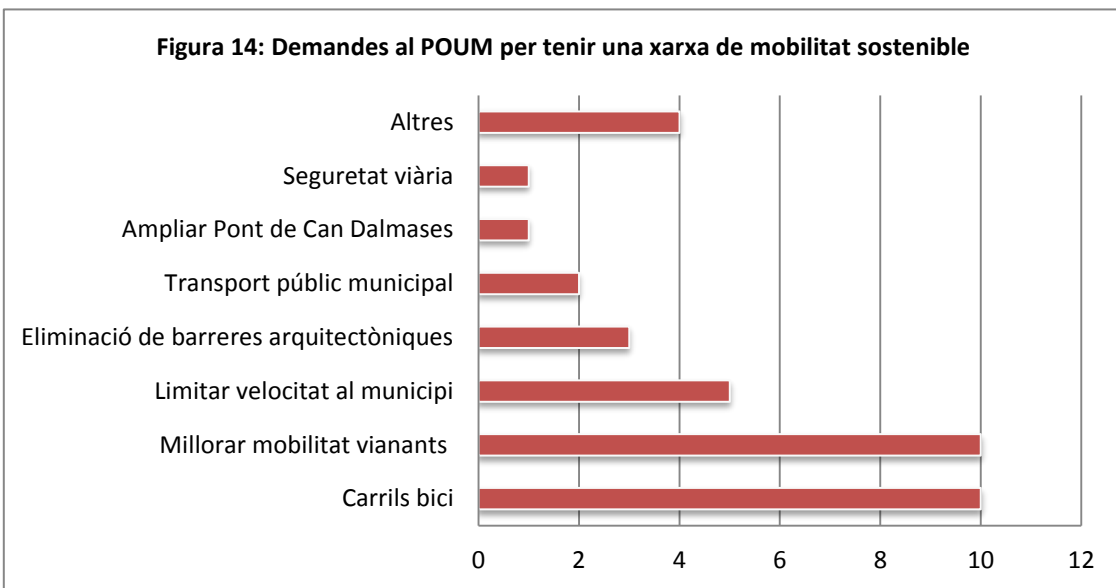

Malgrat que l'autovia escapi a les finalitats del urbanisme municipal aquest tema preocupa especialment a la població i ja havia sortit repetidament abans de l'enquesta en els tallers. Per aquest motiu es va dedicar una pregunta de l'enquesta a aquesta qüestió.

Així, s'observa que les respostes es concentren en dos accions, la instal·lació de pantalles vegetals i acústiques i la adequació dels passos soterrats.

A la mateixa també es pot constatar com els passos elevats i el soterrament de l'autovia van tenir una acollida molt feble. Probablement perquè es considerava que podria ser molt difícil aconseguir-ho. En comparació a la adequació dels passos soterranis i la instal·lació de pantalles per a reduir els impactes sonors i de la contaminació del aire.

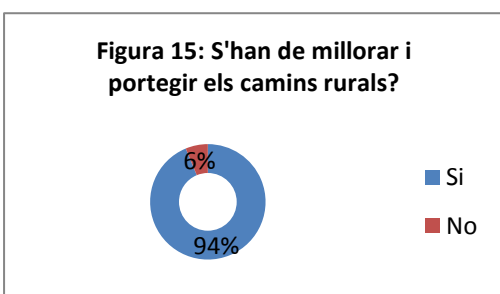
G) Quines accions hauria de planificar el POUM per tenir una xarxa de mobilitat sostenible en el municipi (vianants, bicicletes, i cotxes amb velocitat reduïda)?

En canvi aquesta pregunta es centrava en la mobilitat sostenible, ja que es pensava que un urbanisme del segle XXI havia de prioritzar aquests desplaçaments.

Concretament, es va poder constatar que la majoria de respostes concentren la atenció en la millora dels desplaçaments a peu i en bicicleta. Segueixen després, a molta distància, la limitació de la velocitat, el transport públic i la seguretat viària. Amb l'afegit de la necessitat d'intervencions en la autovia.

H) Quins són els noms dels llocs dels entorns naturals i rurals on creieu que el POUM hauria de dedicar una atenció especial? Quines mesures proposaríeu?

L'enquesta dedicava 2 preguntes als espais rurals i naturals. En la primera pregunta es tractava el tema de la protecció dels camins rurals que es considera que formen part del patrimoni. Aquesta atenció als camins té molta relació amb el tractament que se'ls hi pot dedicar des del POUM i al seu paper com elements de protecció del espai rural. També es

demanava una llista de noms dels canvis que es creia que necessitaven d'atenció especial així com també s'animava a detallar idees i propostes sobre el que calia fer-hi.

És possible que aquestes aportacions plantegin maneres complementaries d'actuar a la mobilitat sostenible en el nucli urbà.

Taula 12. Llista de camins esmentats

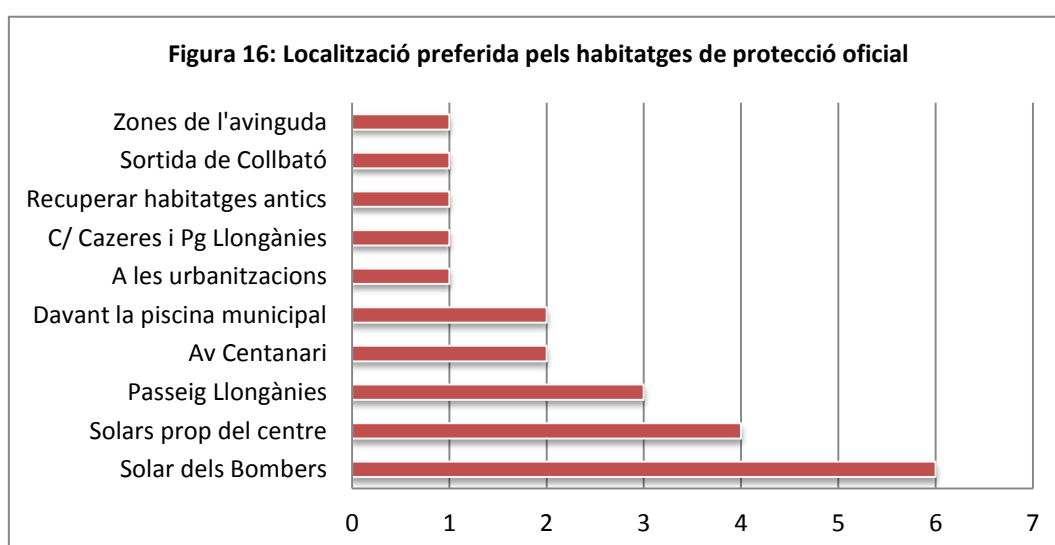
Camí de Fregari	Coves de Montserrat
Camí de la Vinya Nova	El Telègraf
Camí de l'Aigua	Els Masos
Camí de les Bateries	Fomentar el trekking
Camí de les Canaletes	Forn de Calç
Camí de les Voltes	La Massana
Camí Reial	La Salut
Can Pigó	Serra de Can Dolcet

Taula 13. Llista mesures proposades

Conservació dels GR i camins rurals	Rutes saludables
Limitar vehicles a la Vinya nova	Rutes senyalitzades
Més senyalització	Telègraf
Més transitables	Transitables per vehicles d'emergència
Mobiliari urbà als camins	Vies verdes
Prohibició vehicles motoritzats	

I) Com

densificaríeu

l'espai urbanitzable actual?

Una de les premisses del inici del procés de participació era la de no urbanitzar nous espais en les perifèries urbanes. I per tant, el creixement poblacional de les dues propers dècades hauria de recolzar-se en l'espai urbà existent.

Per això l'enquesta també es va dedicar a aquesta qüestió. Ho va fer amb una pregunta complexa que constava de 3 parts.

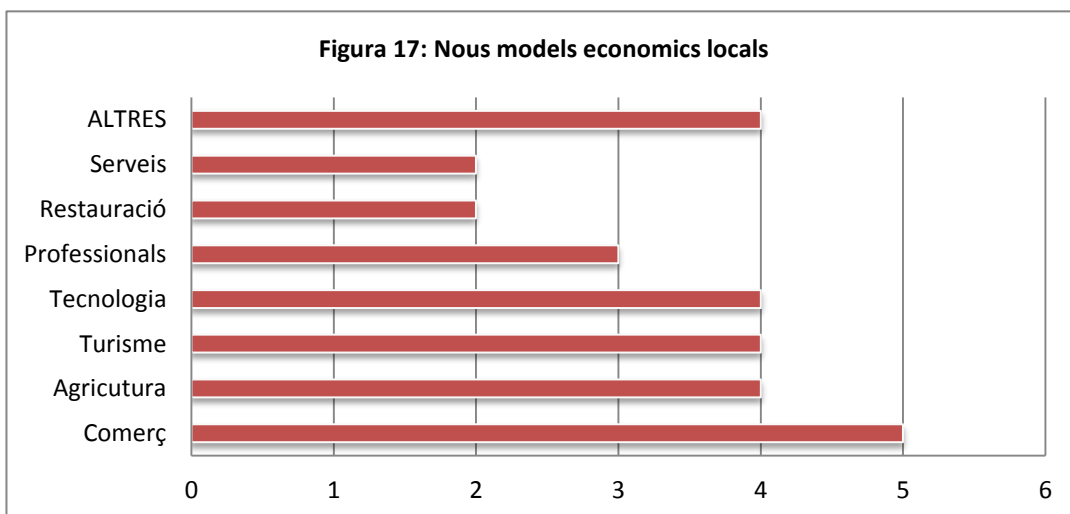
A la primera part es preguntava per les accions que podrien semblar més adients per aconseguir una densificació relativa, que al mateixa temps de millorar les condicions d'assentament dels barris, tan ecològiques com econòmiques, responguessin a una certa demanda local. En el gràfic següent apareix la llista de les propostes que es suggerien, tot i que també es pot constatar que no hi ha unanimitat. Àdhuc potser unes certes contradiccions, i que poden anar des de la resposta que s'oposava a qualsevol tipus de densificació a les que abocaven per ocupar els solars actuals.

Aquests solars són un tema recurrent que pot ser molt important de cara a la orientació del nou POUM. Es va preguntar quins els hi semblaven més idonis, destacant clarament el solar conegut com el dels bombers seguit d'una resposta més general que parla de construir inexcusablement els més propers al centre.

També són interessants les respostes que proposen el canvi d'ús del sòl d'alguns d'aquests solars. I també el de la possible coexistència dels usos residencials amb funcions comercials i serveis professionals.

També són interessants les respostes que proposen el canvi d'ús del sòl d'alguns d'aquests solars. Passant-los de residencials a servies o professionals Així com s'insisteix en la necessitat de facilitar la coexistència dels usos residencials amb funcions comercials.

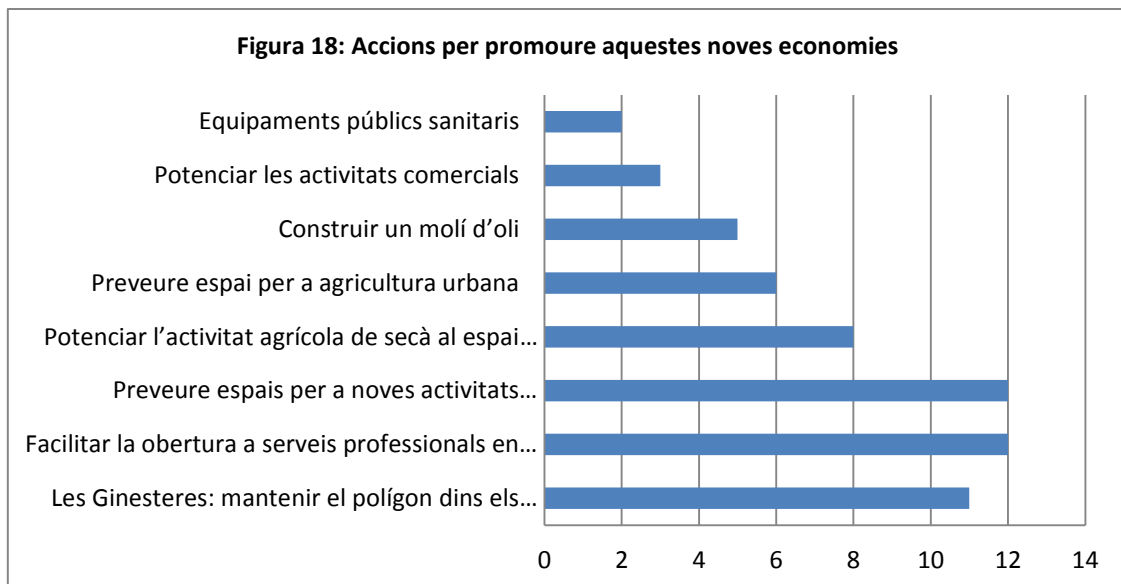
J) Quin tipus de noves economies locals us imagineu per un Collbató sostenible d'aquí a 20 anys? I com el nou POUM podria ajudar a promoure-les?

Un pla d'urbanisme va molt associat al model econòmic local. Per això pot ser interessant saber com la població s'imagina les noves economies locals de Collbató. Per aquest motiu l'enquesta preveia una pregunta oberta, les respostes a la qual obren un panorama d'activitats força complex.

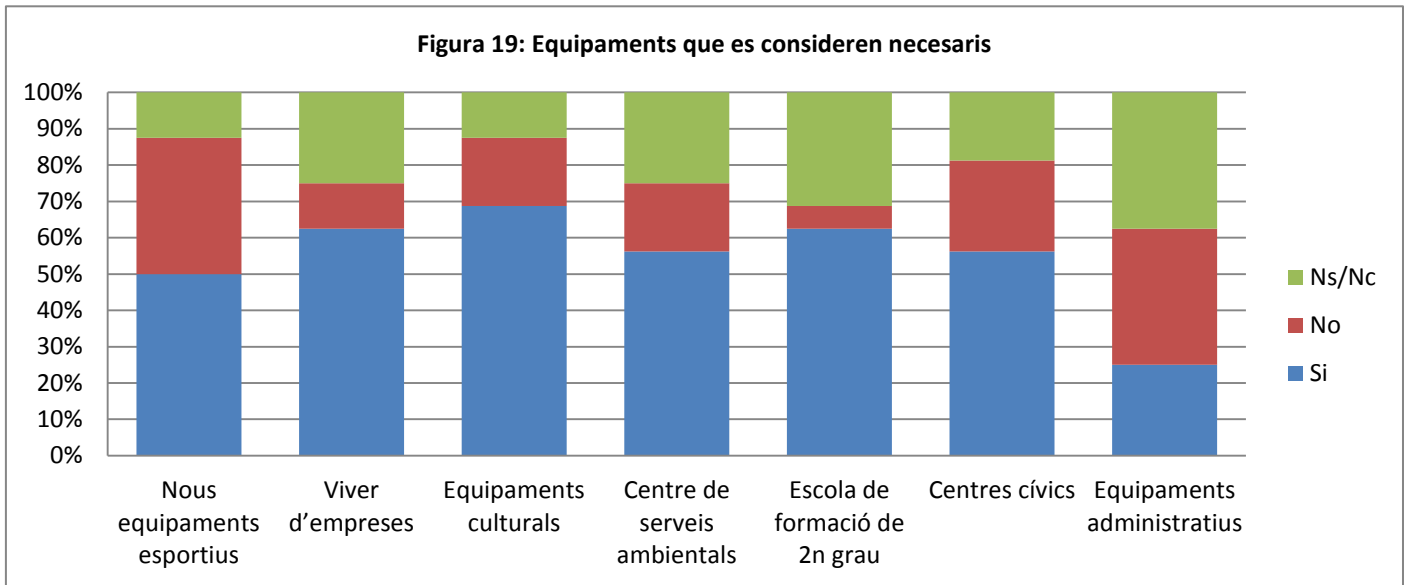
Així, a més a més del comerç, es constata que també sorgeixen altres possibilitats. Com és el cas de l'agricultura, que sembla cridada a ocupar una funció important en el context territorial de les franges metropolitanes. I també passa el turisme, que pot experimentar una forta creixuda a remolc del massís de Montserrat, i que junt amb les activitats de restauració es situen paral·lelament al mateix comerç. Igualment com passa amb els serveis i les activitats professionals i tecnològiques, que tenen una forta carència al municipi, i que si es consideren conjuntament conformen un conjunt prou interessant de les economies del futur.

En relació a aquest marc hipotètic es demanava per idees o propostes que podrien derivar-se del nou POUM.

Així, s'observa com les respostes a aquesta part de la pregunta 10 conformen tres subconjunts econòmics clarament definits: d'una banda, el de l'agricultura, que amb l'agricultura de secà, els horts urbans i el molí d'oli, es torna a mostrar com a opció destacable; de l'altra, el dels serveis professionals i noves activitats urbanes, amb una clara vocació de proximitat urbana. La proposta de mantenir el polígon industrial dins dels seus límits actuals en tercer lloc. Cosa que es podria entendre com la constatació del retrocés en la percepció social de les possibilitats de la indústria com a subministradora de riquesa i treball.

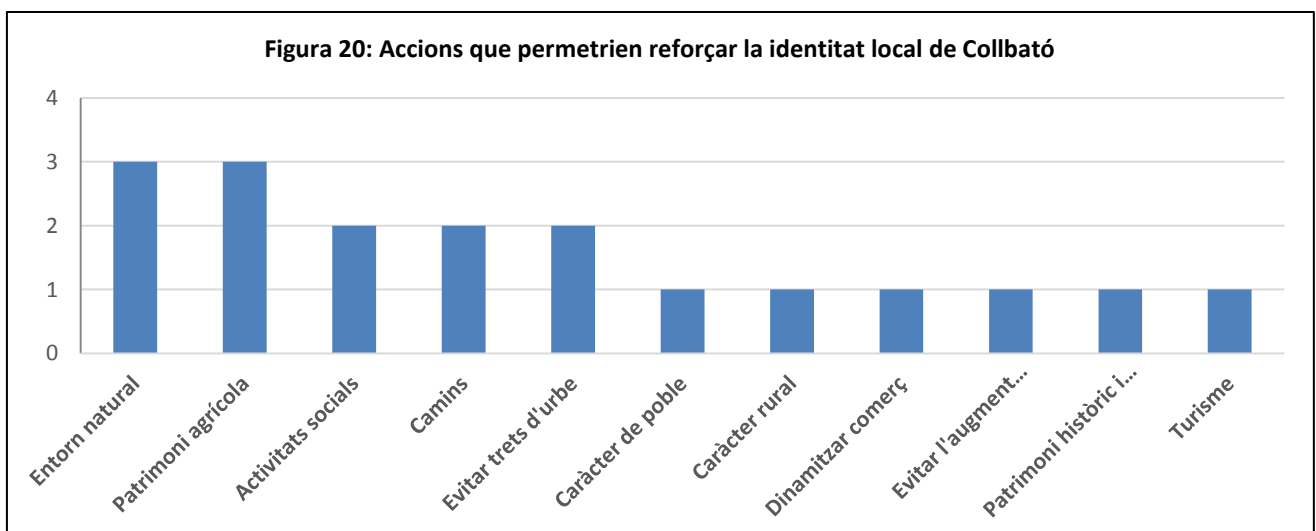
K) Quins nous equipaments i serveis es necessiten?

Es interessant complementar aquests resultats amb els de la pregunta següent, que invitava a fer propostes i a donar idees per a cada un dels equipaments. Així, en el cas dels equipaments culturals es deia que calia impulsar tallers, aprofitar més el Casal i la programació de teatre i disposar de més sales de reunions. També es interessant remarcar que s'assenyalava la conveniència d'ubicar-ne un a la Font del Còdol i a Can Dalmases. Així com desenvolupar el museu i habilitar la casa natal Amadeu Vives.

Pel que fa a la possible nova escola professional de 2on. grau es proposaven les titulacions d'Agricultura, Turisme i Eficiència energètica. I també es considerava que s'havia de construir al costat de l'Institut. A la taula adjunta apareixen totes les idees que es van arribar a proposar

L) Quines accions urbanístiques proposaríeu per reforçar la identitat local de Collbató?

Queda finalment per tractar la darrera pregunta, destinada al patrimoni històric i cultural i a la seva funció col·lectiva en la formació de les identitats. Lògicament, també el POUM hauria de considerar aquests aspectes, tal com de fet ja ho va plasmar en l'Avenç del POUM.

En aquest sentit, doncs, la pregunta final de l'enquesta pot afegir detalls i enriquir les propostes. Sens dubte, destaca en primer lloc les que fan referència a l'entorn natural i el patrimoni agrícola. Seguides després per la dinàmica de les activitats socials, els camins i que Collbató hagi conformat un municipi amb un model de no densificació urbana.

Aquesta percepció enllaça molt bé amb el següent ítem del caràcter rural i de poble, la proposta de dinamitzar el comerç i preservar el patrimoni històric i cultural. Tots aquests darrers adreçats a reforçar els elements identitaris i els potencials de l'economia turística.

M) Propostes o idees per que el POUM tingui en compte

- Reducció dels metres de les parcel·les per construir habitatges
- Espai pels joves
- Canalització de les aigües pluvials
- Fibra òptica
- Jardí agrícola al pre-parc
- Millorar la comunicació entre les urbanitzacions i el casc antic
- Comunicacions amb el poble
- Equipament social a Can Dalmases
- Equipaments a les urbanitzacions
- Manca de un parc infantil a Can Dalmases I
- 4 Càmeres de vigilància a Can Dalmases I-II
- Autobús que entri dins el municipi
- Millorar la neteja al municipi
- Neteja anual de les franges de protecció
- Millorar xarxa de clavegueram
- Millorar l'enllumenat
- Il·luminació
- Minimitzar l'impacte de l'autovia
- Nou CAP amb especialistes
- Pla Especial de Patrimoni
- Reducció dels guals de les voreres de Can Dalmases
- Segon accés a Can Dalmases
- Voreres al túnel de la Font del Còdol
- Incloure les propostes de la participació ciutadana, i també totes les enquestes enviades de les entitats
- Fer arribar les propostes dels veïns i entitats al CAUM i als redactors del POUM
- Participació de la ciutadania al CAUM

Al final de la pregunta es va deixar un espai en blanc per a que les entitats escrivissin les idees que consideressin més adients. Es descriuen a continuació aquestes idees:

Tanmateix queda clar que la dispersió de les respostes és molt elevada, cosa que permet pensar amb la presència de múltiples perspectives i enfocaments per part de la població.

3.5.Treball de Camp als barris

A la reunió del dia 20 d'octubre, quan es van presentar i distribuir les enquestes entre els assistents, es va explicar que l'equip estava plantejant-se la possibilitat de fer alguns itineraris pels barris de Collbató amb l'objectiu de conèixer millor les demandes i les propostes que anirien emergint a partir d'aleshores. I molt especialment després que s'haguessin a començat a tenir els primers resultats de les enquestes. Cosa que es va trobar especialment encertada.

De comú acords es va acordar que hi hauria 3 visites, conduïdes, cada una d'elles, per persones de veïns de la zona.

La primera visita va ser al sector meridional del municipi, a banda meridional del municipi entre Can Dalmases i La Fumada. A la mateixa reunió es va començar la coordinació per a fer aquesta visita, la qual es va acabar realitzant el dia 11 de novembre.

Aquesta primera visita va ser a peu i conduïda pels veïns del barri de la Font de Còdol i de Can Dalmases (Figura 21), encara que, per causa de manca de temps només es va poder visitar el sector comprés entre la Font del Còdol i La Fumada. Amb una ràpida visita en cotxe a l'altra banda de l'autovia per tal de comprovar les dificultats de comunicació que hi ha entre les dues parts del municipi.

Figura 20. Masia de Can Dalmases (Abel Carretero 18 – I – 2017)

Al quedar pendent tot el sector de Can Dalmases es va quedar que la segona visita es dedicaria exclusivament a aquesta urbanització. Tanmateix, a causa de les dificultats que hi va haver per a trobar un dia adient a tothom, aquesta segona visita no es va poder realitzar fins el dia 18 de febrer.

Finalment, el dia 31 de gener es va poder realitzar la tercera visita. Aquesta vegada amb l'ajuda dels components de l'Associació de Veïns del Casc Antic i de l'Associació de Propietaris del Bosc del Misser. En aquesta cas, el recorregut es va centrar en els límits entre el nucli urbà i els espais rurals dels Plans i els encontorns de la Riera de la Massana.

Taula 12. Resum de les visites de taller de camp

Àrea o Barri	Dia	Nº de persones
Les Illes – La Fumada	11-11-2016	9
Can Dalmases	18-1-2017	9
Casc antic, Pujolet, Bosc del Misser	31 – 1 - 2017	5

A la mateixa taula 12 s'hi troba el número de persones que van acompanyar al equip en cada una de les visites. Al annex corresponent consten els seus noms i volem fer constar l'enorme interès d'aquesta activitat i el benefici que es pot obtenir quan la població que viu en els llocs esdevé la guia del seu territori.